

KlasikaPlus.cz

<https://klasikaplus.cz/vyhled/item/10595-patnacty-rocnik-mezinarodniho-festivalu-soudobe-hudby-musicolomouc>

pátek, 20 říjen 2023 13:08

Patnáctý ročník mezinárodního festivalu soudobé hudby MusicOlomouc

Autor: [*KlasikaPlus.cz](https://klasikaplus.cz)

Dirigující skladatel, komponující dirigent, interpretující skladatel, komponující interpret...
tvůrčí symbióza interpretačního a kompozičního světa. To je dramaturgická linka, která
spojuje pěti letošních koncertů festivalu soudobé hudby MusicOlomouc.

Festival se uskuteční ve dnech od 25. října do 13. listopadu v **Uměleckém centru Univerzity Palackého v Olomouci**. Nabídne koncerty pojmenované podle osobností, kterými jsou skladatelé a zároveň významní interpreti či dirigenti: **D. O. Moser, A. Yazdani, G. Díaz-Jerez, O. Štochl/J. Lukeš, P. Kotík**. Jejich skladby i jiná díla přednesou umělci z České republiky, Slovenska, Rakouska, Španělska, Estonska a USA. V rámci doprovodného programu se uskuteční skladatelské workshopy Ondřeje Štochla (ČR) a G. Díaz-Jereze (Španělsko).

Rakouský skladatel a violista **Daniel Oliver Moser** zahájí festival koncertem 25. října, na němž vystoupí společně se slovenským **Quasars ensemble**. Program je složen převážně z Moserových kompozic včetně světové premiéry *El jardin de senderos que se bifurcan*.

Dne 29. října se představí olomouckému publiku již známý **Arash Yazdani**, tentokrát jako skladatel, dirigent i hráč na otamaton. Zazní česká premiéra nové komorní (ne)opery **Marka Keprta** *Hibiki aneb Nekulmuj zajíce v pikli*, jejíž světová premiéra se konala v září v estonském Tallinnu na festivalu **Sound Plasma** v podání **Ensemble for New Music Tallinn**, který bude společně s několika hosty interpretem tohoto večera. Na koncertě bude také ve světové premiéře provedena skladba *The Blurry Silhouettes* **Iva Medka** a kompozice *Instruction Manual of How to Learn Stop Worrying and Love the Bomb in 5 minutes* **Arashe Yazdaniho**.

Španělský klavírista a skladatel **Gustavo Díaz-Jerez** nazývá svůj kompoziční jazyk „algoritmickým spektralizmem“, v jehož rámci kombinuje spektralistický přístup, elektroakustickou kompozici a matematické procesy. Výběr ze svého rozsáhlého klavírního cyklu *Metaludios* provede dne 1. listopadu. Skladba *Long Short-Term Memory* zazní ve světové premiéře.

Předposlední koncert 6. listopadu je zaměřený na tvorbu dvou autorů z okruhu skladatelského sdružení **Konvergence** – **Ondřeje Štochla** a **Jiřího Lukeše**, kteří na koncertě rovněž vystoupí jako instrumentalisté (viola a akordeon). Program večera je doplněn o tvorbu myšlenkově spřízněných skladatelů – **Pavla Zemka Nováka** a **Sofie Gubajduliny**.

Závěrečný koncert festivalu bude dne 13. listopadu patřit tvorbě **Petra Kotíka**. Kromě Kotíkova stěžejního díla *Many Many Women Plus*, zazní taktéž skladatelova zbrusu nová skladba *Antonio / Collage* a kompozice *Two in One*. Kromě samotného autora a členů **Ostravské bandy** vystoupí také řada hostů: **Irena Troupová**, **Zuzana Barochová** (soprán), **Hana Kotková** (housle), **Marek Keprt** (klavír) a **Martin Opršál** (perkuse).

Foto: archiv ENMT, archiv D. O. Mosera, Noah Shaye, Tomáš Vodňanský

KlasikaPlus.cz

<https://klasikaplus.cz/reflexe-2/item/10697-nekulmuj-zajice-v-pikli-keprtova-ne-opera-uvadena-v-ceske-premiere>

sobota, 04 listopad 2023 10:12

„Nekulmuj zajíce v pikli.“ Keprtova (ne)opera uvadena v české premiéře

Autor: ****KlasikaPlus.cz***

„Čtveřice členů souboru včetně dirigenta vzala do rukou neobvyklý elektrický hudební nástroj zvaný otamatone.“

„Autorem díla *Hibiki* je ředitel festivalu MusicOlomouc Marek Keprt, který se netají tím, že si rád hraje se slovy.“

„Obzvlášť vokály jsou náročné na intonaci a obě zpěvačky předvedly výborný výkon, který je o to pozoruhodnější, že používaly pouze jednu ladičku.“

Druhý koncert patnáctého ročníku festivalu MusicOlomouc, který má podtitul *Composers!!*, zavedl v neděli 29. října posluchače do Atria Uměleckého centra Univerzity Palackého. Hlavním hrdinou večera měl být estonský dirigent, skladatel a hráč na klavír, kontrabas a otamatone, Arash Yazdani. Ten přijel na festival po dvou letech se svým souborem Ensemble for New Music Tallinn, jenž vystoupil ve složení houslista Toomas Hendrik Ellervee, violistka Talvi Nurgamaa, violoncellista Paul-Gunnar Loorand a klavíristka Talvi Hunt. Koncert nabízel posluchačům dynamický program složený z děl Iva Medka, Arashe Yazdaniho a Marka Keprta.

Na začátek zazněla v potměném atriu ve světové premiéře skladba brněnského skladatele **Iva Medka**, který se jako jediný ze skladatelů nezúčastnil i jako interpret. Jeho skladbu *The Blurry Silhouettes*, napsanou tohoto roku pro **Ensemble for New Music Tallinn**, uvedl soubor ve spolupráci s vokalistkami **Hanou Hánou** a **Anetou Podrackou Bendovou**. Hana Hána se představila též jako flétnistka.

Autor skladbu popsal těmito slovy: „Z mlhavé, chvějivé neurčitosti se vynořují pramenky pratvarů, aby se po té chvíli zjevily ve své stále ostřejší kontuře, chvíli dominovaly a poté se rozplynuly, jako když praskne fosforeskující bublina a zůstane po ní jen prach mlhavých kapiček...“ Tato slova přesně vystihují hudební průběh skladby, kdy se z počátku ozývalo pouhé šumění příčné flétny, postupně se přidávaly další nástroje a vokály. Po tichém úvodu, kdy si posluchač nebyl jistý, zda to, co slyší, je záměrný zvuk interpretů nebo dech ostatních návštěvníků, skladba začala gradovat do fortissima, kterému dominovaly výrazné vokály a hra paličkami na struny klavíru. Pak se vrátila poklidná pasáž a skladba skončila v naprostém pianissimu.

Druhou skladbou večera se stala kompozice již několikrát zmíněného **Arashe Yazdaniho** s názvem *Instruction Manual of How to Learn Stop Worrying and Love the Bomb in 5 minutes* z roku 2019. Čtveřice členů **Ensemble for New Music Tallinn** včetně dirigenta vzala do rukou neobvyklý elektrický hudební nástroj zvaný otamatone. Jedná se o hudební nástroj původem z Japonska, který tvarem připomíná notu osminovou. Jedna ruka ovládá výšku tónu pomocí snímače na nožičce „noty“ (podobně jako se hraje na smyčcové nástroje) a druhá sílu zvuku na hlavě.

V čtvrt hodinovém díle hráči předvedli možnosti tohoto nevšedního nástroje, který zvukově připomíná trochu dudy, trochu theremin a někteří by řekli, že zní jako siréna. Od mírného začátku skladba postupně gradovala přes pasáž, v níž se jednotlivé nástroje doplňovaly, až do části, kterou bychom mohli nazvat velkým chaosem. Po něm následovalo uklidnění, kdy jednotlivé nástroje zůstaly na prodlevě. V dalším úseku skladby zaznívalo nesčetné množství glissand, po kterých skladbu uzavřel jediný tón.

Po krátké přestávce přišla na řadu očekávaná česká premiéra „(ne)opery“ *Hibiki, aneb Nekulmuj zajíce v pikli* s podtitulem *chuťově-čichová komorní (ne)opera*. Jedná se o přepracovanou verzi (ne)opery *Hibiki, Hibiki, vzhmoť!*, která měla premiéru na **Dnech nové opery Ostrava v srpnu roku 2020**. Světovou premiéru nové verze, s níž se seznámili posluchači nedělního koncertu, provedl Ensemble for New Music Tallinn v září tohoto roku. Spolu s nimi se na produkci podílely dvě sopranistky **Laura Štoma, Mariliis Lahesalu** a v roli vypravěče a hráče na gong sám autor.

Autorem díla je ředitel festivalu **MusicOlomouc Marek Keprt**, který se netají tím, že si rád hraje se slovy. Posluchače zaujme již samotným názvem. Slovo „hibiki“ odkazuje k japonské whisky, ale lze ho též přeložit jako dozvuk a pokračování názvu „*Nekulmuj zajíce v pikli*“ je vlastní úpravou rčení „*Nekupuj zajíce v pytlí*“. Podobných slovních spojení najdeme v díle více, třeba ve druhé části zaznívá „*Dvakrát čeř, jednou zšeř*“.

Keprtova (ne)opera má pět částí, jež se jmenují *Jednadvacetiletá, Zajíc, Hibiki, Chopin a Flažolety*. Zcela zde chybí scénická složka, kterou bychom v opeře očekávali. V tomto díle je postradatelná, snad až zbytečná a rušila by proud hudby. Hudební složka skladby je pro toto dílo zásadní. Není tomu tak, že by hudba dokreslovala text, nýbrž přesně naopak – text dotváří hudební dění. Ačkoliv v něm nalezneme většinou přetvořená slova nebo celá rčení, posluchač si jednoduše domyslí, co bylo předobrazem spojení jako „*Kdo se chvojí, nevsní do hlesa*“.

Hlavní roli v tomto díle hrají sopránové vokály a klavír, smyčce je po celou dobu jemně podbarvují. Do tohoto zaznívá výrazný hlas vypravěčův. Ve vypjatých situacích se přidává ještě i gong. Obzvlášť vokály jsou náročné na intonaci a obě zpěvačky předvedly výborný výkon, který je o to pozoruhodnější, že používaly pouze jednu ladičku. Recitované pasáže byly vypravěčem i zpěvačkami přednášeny s patřičným afektem. Vedle zpěvu a recitace se ozývaly i zvuky spojené s potěšením z kvalitního nápoje. V závěru skladby posluchače překvapily hlasité údery sekerou přicházející neviděny zpoza sloupu. Slova i hudba jsou plné minimalistických modelů, které se několikrát opakují, ale vyskytují se zde i aluze na tvorbu klasických skladatelů.

Ensemble for New Music Tallinn, který se zaměřuje zejména na soudobou hudbu, prokázal ve všech skladbách svoji profesionalitu a za svůj výkon byl odměněn neutuchajícím potleskem. Posluchači odcházeli do noci s nevšedním hudebním zážitkem a v hlavě se jim opakovalo: „*Nekulmuj, nekulmuj...*“

Kateřina Dykastová

Foto: MusicOlomouc

KlasikaPlus.cz

<https://klasikaplus.cz/reflexe-2/item/10735-ctvrty-koncert-festivalu-musicolomouc-zanechal-zadumcive-echo>

středa, 08 listopad 2023 14:00

Čtvrtý koncert festivalu MusicOlomouc zanechal zádumčivé echo

Autor: [Filip Rabenseifner](#)

„Houslový part evokuje zklidňující se dech při upadání do spánku.“

„Rozcestí pro smyčcové kvarteto je až minimalistickou skladbou. Patrné je důkladné využití barevných možností smyčcových nástrojů.“

„Posluchači se ponořili do hlubin idejí autorů a hudebního poselství, které se skrývá v jejich kompozicích.“

Patnáctý ročník mezinárodního festivalu soudobé hudby MusicOlomouc pokračoval čtvrtým a předposledním koncertem. Večer s podtitulem **ŠTOCHL!!/LUKEŠ!!** dával již dopředu jasně najevo, že v programu budou hrát prim právě skladby Ondřeje Štochla a Jiřího Lukeše, již se zhostili i role interpretů. Kromě kompozic Štochla a Lukeše zazněly i díla Sofie Gubajduliny a Pavla Zemka-Nováka.

V kapli Božího Těla Uměleckého centra Univerzity Palackého skladby představil ansámbl **Konvergence** ve složení **Roman Hranička** (housle), **Anna Romanovská** (housle), **Sebastian Tóth** (violoncello), **Egli Prifti** (klavír), **Jiří Lukeš** (akordeon) a v poslední řadě umělecký vedoucí, skladatel a violista **Ondřej Štochl**.

Úvodní skladbou večera byla *O spánku*, *NREM-REM* (2019) **Jiřího Lukeše** pro akordeon, violu, housle a violoncello. Houslový part poklidně začínající skladby, jejíž tempo v úvodu předznamená zpoza akordeonu sám autor, evokuje zklidňující se dech při upadání do spánku. Skladbu charakterizuje poměrně napjatá atmosféra, kterou umocňují právě „vzdechy“ akordeonu, jež následuje velmi naléhavá akordická hra. Po výrazném pizzicatu violoncella přichází změna nálady a množství perkusivně hraných prvků celého obsazení. Působivě dotváří hudební obraz i rychlé tremolo akordeonu, podpořené dyšnými glissandy smyčců.

In croce (1979/1992) pro violoncello a akordeon ruské skladatelky **Sofie Gubajduliny** začíná sekundovými intervaly akordeonu se stále znějícím vysokým tónem, který působí tísnivým i plíživým dojmem. Ten ještě umocňuje mikrointervalová hra violoncella. Part akordeonu je v průběhu skladby ozdoben pestrými „výjezdy“ a běhy, které působí silně východním dojmem. Tuto linku „kříží“ velmi expresivní pasáž violoncella, plná zběsilých, chromatických linií. Pak opět vypjatý pizzicato motiv violoncella, následovaný flažoletem, na který navazuje akordeon s klesajícími stupnicemi a sílícím napětím, dynamikou a intenzitou celé skladby. Finální, sestupný běh violoncella působil dojmem bortící se harmonie a melodie.

Rozcestí pro smyčcové kvarteto (2002/2015) **Ondřeje Štochla** je jemnou a až minimalistickou skladbou. Patrné je důkladné zužitkování barevných možností všech smyčcových nástrojů, od jemných smyků „bez tónů“ až po expresivní „trhy“. Dílo je složeno ze dvou vět, z nich každá začíná stejně a vzbuzuje v posluchači až existencionální otázky: „Kudy se vydat?“ či „Vede tato cesta někam?“ A v průběhu každé z nich dává zvukomalebně vždy najevo šanci, náznak odpovědi či jiskru naděje, která však náhle uhasne. Ačkoliv věty začínají stejně, každá dojde na jiný konec cesty. Skladba graduje pizzicatem v arpegiích a až tajemnými motivy houslí a vrcholí velmi hlubokým tónem violoncella, jehož Sebastian Tóth dosáhl podladěním nejhlubší struny.

Po krátké pauze zazněla *Sonáta pro violu a klavír Bohuslavu Reynkovi* (2002/2003), kterou skladatel **Pavel Zemek-Novák** napsal jako snahu o vystižení **Reynkova** odkazu, a její tituly jsou převzaty právě z jeho poezie. Sonáta se od začátku odvíjí ve vzrušené emocionalitě, poté se však přelévá do nadějeplnější, až lyrické barvy. Štochlovu virtuózní hru dokresloval dramatický doprovod klavíru Engli Priftiho, který nabídl veškeré adekvátní výrazivo při zachování poctivosti hráčského řemesla.

Smyčkový kvartet č. 2 „Aproximace“ (2011) Jiřího Lukeše, začíná napínavými, táhlými tóny vzbuzujícími neklidně klidnou atmosféru. Skladba poměrně statického charakteru se postupně rozvíjí v silném napětí a hrou s harmonií evokuje dílo **Mortona Feldmana**. Zvrat nastává s příchodem vypjatého motivu prvních houslí, který následně přebírají a rozpracovávají i ostatní nástroje kvarteta.

Tři echa před úplňkem pro violoncello a klavír Ondřeje Štochla je meditativní, lyricky vyznívající skladbou s jemnými melodiemi violoncella za doprovodu rytmicky hrajícího klavíru, který v průběhu skladby rozvíjí i nápadnější motivy. Kompozice v závěru legatem violoncella mizí do ztracena.

Večer vedl tichou cestou k mystickým tajům a vnitřnímu zamyšlení. Kompozice otevřely dveře a posluchačům umožnily na cestu vstoupit. Ti pak přemítali nad myšlenkami vlastními a zároveň se ponořili do hlubin idejí autorů a hudebního poselství, které se skrývá v jejich kompozicích.

Foto: Petra Kožušníková

KlasikaPlus.cz

<https://klasikaplus.cz/reflexe-2/item/10776-zaverecny-koncert-festivalu-musicolomouc-predstavil-diverzifikovany-hudebni-profil-petra-kotika>

středa, 15 listopad 2023 10:08

Závěrečný koncert festivalu MusicOlomouc představil diverzifikovaný hudební profil Petra

Kotíka

Autor: [Filip Rabenseifner](#)

„Jemný, atonální úvodní motiv houslí střídá silný, kulometný, nepravidelný pattern bubnu, který je rozvíjen citlivou hrou vibrafonu.“

„I přesto, že jsou motivy v navzájem rozličných metrech i tóninách, vzájemně jsou v symbióze a utváří dokonale fungující celek.“

„Ve zvyšujícím se tempu i kadenci obou nástrojů ukazují Marek Keprt i Hana Kotková absolutní preciznost a sehranost.“

Závěrečný koncert patnáctého ročníku mezinárodního festivalu soudobé hudby MusicOlomouc přinesl v pondělí 13. listopadu do zaplněného Atria Uměleckého centra Univerzity Palackého mimořádný program skladeb jediného skladatele Petra Kotíka. Společně s Ostravskou bandou a hosty Irenou Troupovou (soprán), Hanou Kotkovou (housle), Markem Keprtem (klavír) a Martinem Opršálem (perkuse) autor hrající na flétnu představil své starší i ranější kompozice *Antonio / Collage* pro sólové perkuse se vstupem houslí a lesních rohů, *Two in One* pro sólový klavír a housle a *Many Many Women Plus*.

Večer zahájil úvodním slovem sám **Petr Kotík**, který nabídl poměrně obsáhlý exkurz do historie soudobé hudby i tvorby jeho samotného. Mimo jiné vyzdvihnul i výjimečnost festivalu, která spočívá v jeho organizaci: „*Není moc univerzit, které pořádají festival soudobé hudby. Osobně nevím o žádné jiné. Hodně to vypovídá o úrovni a hudební erudici.*“

Úvodní skladbou byla *Antonio / Collage* (2023), na které autor dle vlastních slov prováděl úpravy ještě večer před koncertem, takže se jednalo o skutečně unikátní a čerstvou záležitost. Jemný, atonální úvodní téma houslí střídá silný, kulometný, nepravidelný pattern bubnu, který je rozvíjen citlivou hrou vibrafonu. Ten je opět následován lyrickým, leč lehce disonantním motivem houslí. Pattern bubnů střídají zvony, které doplňuje těleso lesních rohů, navozující chrámovou či funerální atmosféru. Po deších se připojuje vibrafon i housle, čímž narůstá tenze skladby. I přesto, že jsou motivy v navzájem rozličných metrech i tóninách, vzájemně jsou v symbióze a utváří dokonale fungující celek; v určitých ohledech se nakonec přece jen pojí. Zvrat v podobě excentrických úderů na hi-hat, jež následuje začlenění dechové sekce s expresivními a dramaticky trhanými rytmy a zároveň zvyšující se kadencí, dodává kompozici intenzitu i napětí. Bicí sekce **Martina Opršála** zaujímá ve skladbě opravdu velký prostor, strhujícím okamžikem bylo až hypnotické sólo na zvony s velmi složitým rytmem i melodií, jímž celá skladba vrcholí.

Druhá kompozice *Two in One* (2018–2022) pro sólový klavír a housle, začíná jemnou, střídou, leč náročnou linií klavíru s až meditativním charakterem, jíž však „probublává“ napjatá stísněnost. S lyrickým, trochu disonantním motivem rychlých běhů se připojují housle. Ve zvyšujícím se tempu i kadenci obou nástrojů ukazují **Marek Keprt** i **Hana Kotková** absolutní preciznost a sebranost. Napínavá hra klavíru je umocněna kapkami deště dopadajícími na prosklenou střechu Atria, navozující potměnou atmosféru plnou melancholie. Poměrně staticky vyznívající skladba je propletena složitými strukturami melodií a harmonií a po rychlé pasáži vrcholí náhlým výdechem klavíru.

Závěr večera patřil simultánnímu provedení výňatků tří skladeb *Many Many Women* (1975–1978), *There Is Singularly Nothing* (1971–1973) a *Drums* (1977–1981), které následně utvářejí koláž nazvanou *Many Many Women Plus* (1971–78; 2021), jejíž každé provedení je z podstaty unikátní. V sestavě soprán, dvě trumpety, perkuse a dvě flétny, jež jedné z nich se zhostil samotný Kotík, zazněla interpretace přibližně čtyřicet minut trvající verze této kompozice, která však dle slov samotného autora může trvat i šest hodin. Úvodní unisono téma fléten, k němuž se vzápětí připojují trumpety, následuje velmi naléhavý zpěv ve vysokých polohách s přesvědčivým projevem **Ireny Troupové**. S klesající melodií zpěvu se připojují trumpety con sordino, s jemnou melodií a v poměrně úzkém ambitu, a přináší napjatou atmosféru, kterou dokresluje tajemná hra vzdáleně znějících perkusí. Ráz skladby je plíživý a navozuje nejistotu v očekávání, jakým směrem se nakonec kompozice vydá. V závěrečné části dostává největší prostor zpěv, v němž Troupová předvádí naprosto fenomenální výkon opět ve vysokých pasážích, přičemž si zachovává věrohodný a charakteristický projev. Skladba vrcholí motivem perkusí, který se nakonec vytrácí až do úplného ticha.

*****

Foto: Petra Kožušníková